

گنجینه سوال رایگان

+ پاسخ تشریحی

یاوران دانش

راه های ارتباطی با ما:

www.Dyavari.com

۰۲۱-۷۶۷۰۳۸۵۸

۰۹۱۲-۳۴ ۹۴ ۱۳۴

	۱	۲	۳	۴
۱ -	☒	☐	☐	☐
۲ -	☒	☐	☐	☐
۳ -	☐	☐	☐	☒
۴ -	☒	☐	☐	☐
۵ -	☒	☐	☐	☐
۶ -	☒	☐	☐	☐
۷ -	☐	☐	☐	☒
۸ -	☒	☐	☐	☐
۹ -	☐	☐	☒	☐
۱۰ -	☐	☐	☐	☒
۱۱ -	☐	☒	☐	☐
۱۲ -	☐	☐	☐	☒
۱۳ -	☒	☐	☐	☐
۱۴ -	☐	☒	☐	☐
۱۵ -	☐	☐	☒	☐
۱۶ -	☐	☐	☐	☒
۱۷ -	☒	☐	☐	☐
۱۸ -	☐	☒	☐	☐
۱۹ -	☐	☐	☒	☐
۲۰ -	☐	☐	☒	☐
۲۱ -	☐	☐	☒	☐
۲۲ -	☒	☐	☐	☐
۲۳ -	☐	☐	☐	☒
۲۴ -	☐	☒	☐	☐
۲۵ -	☐	☒	☐	☐
۲۶ -	☒	☐	☐	☐
۲۷ -	☒	☐	☐	☐
۲۸ -	☐	☐	☒	☐
۲۹ -	☐	☒	☐	☐
۳۰ -	☐	☒	☐	☐
۳۱ -	☐	☐	☐	☒
۳۲ -	☐	☐	☒	☐
۳۳ -	☐	☐	☐	☒
۳۴ -	☐	☐	☐	☒
۳۵ -	☐	☐	☐	☒
۳۶ -	☐	☒	☐	☐
۳۷ -	☐	☒	☐	☐
۳۸ -	☐	☐	☒	☐
۳۹ -	☐	☐	☐	☒
۴۰ -	☐	☒	☐	☐

۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خلیفه‌ی عباسی لقب سلطان رکن‌الدوله را به طغرل داد، در زمان آل‌بارسلان، جانشین طغرل، سلجوقیان در نبردی بزرگ که در ملازگرد رخ داد (۴۶۳ ق) سپاهیان امپراتوری روم شرقی را شکست دادند، امپراتور را اسیر کردند و آسیای صغیر را به متصرفات خود افزودند. (تاریخ یازدهم درس ۱۰ ص ۱۰۳).

۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بدون تردید یکی از برجسته‌ترین دانشمندان عصر طلایی تمدن ایرانی - اسلامی، ابوریحان محمدبن احمد بیرونی (۳۶۲ - ۴۴۰ ق غزنه) است. بیرونی در ریاضیات، نجوم، گاه‌شماری، جغرافیا، هندشناسی و ... مقاوم والایی داشت و به زبان‌های فارسی، عربی و سانسکریت مسلط بود. وی آثار ارزنده‌ای در این زمینه‌ها تألیف کرد. ابزارها و روش‌های ابداعی او برای تعیین طول و عرض جغرافیایی و اندازه‌گیری فاصله میان شهرها جالب است. (تاریخ یازدهم درس ۹ ص ۹۷ و ۹۸).

۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در عصر سلجوقی، با تدبیر نظام‌الملک، شکلی از زمین‌داری با عنوان اقطاع که در دوره حکومت آل‌بویه رایج بود، گسترش یافت. اقطاع به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می‌شد. نظام‌الملک با هدف نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده، نظام اقطاع را توسعه داد.

۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جنگ جسر یا پل (۱۳ ق)، جنگ قادسیه (۱۴ ق)، جنگ جلولاء (۱۶ ق)، جنگ نهاوند (۲۱ ق)

۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. روابط زیاریان با خلافت عباسی فراز و نشیب زیادی داشت. مرداویج با شکست سپاهیان خلیفه، شهرها و ولایات مختلف ایران را گرفت و عاملان خلیفه را از آنجا راند. مرداویج حتی خیال حمله به بغداد و نابودی خلافت عباسی را در سر می‌پروراند، اما پیش از اقدام به این کار، توسط غلامان شورشی خود کشته شد. قلمرو جانشینان وی به گرگان و طبرستان محدود شد. بنیانگذاران برخی از سلسله‌های ایرانی مانند طاهریان و سامانیان، با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند. همچنین انتقال قدرت از امیری به امیر دیگر نیز در این حکومت‌ها با فرمان و تأیید خلیفه صورت می‌گرفت.

۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. حکومت سلجوقیان، به دنبال مرگ وزیر و پادشاه قدرتمند خود، یعنی خواجه نظام‌الملک و ملکشاه، در اثر اختلافات فراوان بر سر قدرت و جانشینی، دچار ضعف شد. هجوم اقوام مهاجم همچون قراختائیان و غزها منجر به از دست رفتن ماوراءالنهر و وارد آمدن آسیب‌ها و خسارت‌های فراوان به شهرها و روستاهای خراسان و دیگر مناطق ایران شد.

۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مسجد جمعه اصفهان که یکی از کهن‌ترین مسجدهای چهار ایوانی در ایران است، الگویی برای معماران مساجد در دوره‌های بعدی شد. کاشی‌ها و گچ‌بری‌ها و تزئینات به کار رفته در این مسجد نیز به عنوان نمونه‌ای عالی از هنر این دوره محسوب می‌شود.

۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بنیانگذاران برخی از سلسله‌های ایرانی مانند طاهریان و سامانیان، با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند.

۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در شهرهایی همچون بغداد، اصفهان و نیشابور ساخته شدند و این مدارس اختصاص به تدریس فقه شافعی داشتند.

۱۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عمده‌ترین شکل مالکیت زمین در ایران، مالکیت دولتی یا دیوانی بود که از دوران ایران باستان در ایران رواج داشت. در عصر سلجوقی، با تدبیر نظام‌الملک، نظام مالکیتی اقطاع که در دوره‌ی حکومت آل بویه رایج شده بود گسترش یافت. در نوع مالکیت اقطاع زمین به افراد نظامی و یا صاحبان مشاغل دیوانی واگذار می‌شد. نظام الملک با هدف نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده نظام اقطاع را توسعه داد.

۱۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی با عنوان حدود العالم من المشرق الی المغرب نگارش یافت و مدرسه‌ی پزشکی جندی‌شاپور در زمان ساسانیان آغاز به کار و هم‌چنان تا قرن سوم هجری به فعالیت خود ادامه داد.

«بانک سوال موسسه یاوران دانش»

۱۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اعراب مسلمان نخست در قادسیه، سپاه ایران را به سختی شکست دادند (۱۴ ق.) و تیسفون پایتخت پرآوازه‌ی ساسانیان را پس از مدتی محاصره، تسخیر کردند (۱۶ ق.) پس از سقوط تیسفون، بقایای ارتش ساسانی در جلولا گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند.

۱۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از تحولات چشمگیر دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، زوال موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان در ایران بود.

۱۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در زمان آل‌بارسلان، جانشین طغرل، سلجوقیان در نبردی بزرگ که در ملازگرد رخ داد، سپاهیان امپراتوری روم شرقی را شکست دادند، امپراتور را اسیر کردند و آسیای صغیر را به متصرفات خود افزودند. در آن زمان، قلمرو سلجوقیان از رود سیحون در شرق تا دریای مدیترانه گسترش یافت.

۱۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در عصر آل‌بویه مراسم عزاداری امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیر خم با شکوه و عظمت برگزار می‌شد. هم‌چنین در آن دوره، حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به گسترش نهاد.

۱۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در فاصله‌ی سده‌های سوم تا پنجم هجری، تجارت دریایی خلیج فارس با هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه‌ی شرق آفریقا گسترش یافت و اسلام توسط بازرگانان و دریانوردان ایرانی به سرزمین‌های مذکور راه یافت. در این سده‌ها، مراکز شهری در سواحل خلیج فارس رونق یافتند و بندر سیراف به یکی از مراکز مهم مبادلات اقتصادی منطقه‌ای و جهانی آن روزگار تبدیل شد.

۱۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بدون تردید یکی از برجسته‌ترین دانشمندان عصر طلایی تمدن ایرانی - اسلامی، ابوریحان محمدبن‌احمد بیرونی است. ابزارها و روش‌های ابداعی او برای تعیین طول و عرض جغرافیایی و اندازه‌گیری فاصله‌ی میان شهرها، جالب است.

۱۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. این جنبش‌ها سرکوب شدند، اما سلطه‌ی خلفای عباسی را بر مناطق شرقی ایران، به ویژه خراسان، سست کردند و زمینه‌ی مناسبی برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی در آن مناطق فراهم آوردند.

۱۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در سده‌های نخستین هجری، از تجربیات و نهادهای آموزشی دوران باستان نیز استفاده می‌شد. مدرسه‌ی پزشکی جندی‌شاپور که در زمان ساسانیان آغاز به کار کرده بود، هم‌چنان تا قرن سوم هجری به فعالیت خود ادامه داد.

۲۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شهرها مانند دوران پیش از آن، از سه بخش کهندژ (ارگ)، شهرستان (شارستان) و شهر بیرونی (ربض) تشکیل می‌شد، با این تفاوت که شهر بیرونی در دوره سلجوقی بیش از ادوار پیشین گسترش یافت. این اتفاق به دلیل رشد تجارت و افزایش جمعیت شهرها رخ داد.

۲۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آخرین نظامیه تا حمله‌ی هلاکوخان در سال ۶۵۶ ق به بغداد که به نابودی آن انجامید، فعال بود.

۲۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در دوره سلجوقی، به دلیل رشد شهرنشینی و توسعه‌ی مناسبات شهری، طبقه‌ی بازرگانان شهری بیش از پیش اهمیت یافت و بازرگانان به یکی از مهم‌ترین گروه‌های اجتماعی تبدیل شدند. توجه: هنر سفالگری در عصر سلجوقی گرچه به کیفیت دوره‌ی سامانی نرسید، اما با استفاده از نقوش جانوری و گیاهی توسعه یافت.

۲۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در فاصله‌ی سده‌های سوم تا پنجم هجری، تجارت دریایی خلیج فارس با هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه‌ی شرق آفریقا گسترش یافت و اسلام توسط بازرگانان و دریانوردان ایرانی به سرزمین‌های مذکور راه یافت. در این سده‌ها، مراکز شهری در سواحل خلیج فارس رونق یافتند و بندر سیراف به یکی از مراکز مهم مبادلات اقتصادی منطقه‌ای و جهانی تبدیل شد.

۲۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در عصر غزنوی شعر فارسی به اوج خود رسید و حکیم فردوسی شاهنامه را که نماد هویت ایرانی و زبان فارسی است سرود و ابوالفضل بیهقی یکی از برجسته‌ترین آثار زبان فارسی، یعنی تاریخ بیهقی را نوشت. در همین دوره آثار فراوانی در تاریخ، طب، ریاضیات، نجوم و فلسفه به زبان فارسی نگاشته است. توجه: تبدیل رسمی زبان فارسی به زبان دستگاه اداری در دوره سلجوقیان اتفاق افتاد. سنایی، انوری و خاقانی از مشهورترین شاعران و نویسندگان عصر سلجوقی و خوارزمشاهی بودند. نگارش نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی و تاریخ بلعمی، مربوط به دوره‌ی سامانیان است.

۲۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوران حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، بخش عمده‌ی جمعیت ایران در روستاها به سر می‌بردند.

۲۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هنر سفالگری سلجوقی گرچه به کیفیت دوره‌ی سامانی نرسید، اما با استفاده از نقوش جانوری و گیاهی توسعه یافت و مراکز مهم سفالگری عصر سامانی از شرق ایران یعنی نیشابور و سمرقند، به تدریج به مناطق مرکزی مانند کاشان انتقال یافت.

۲۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی صفاریان با خلافت عباسی فراز و نشیب زیادی را طی کرد. با آن‌که یعقوب بدون فرمان و بی‌اجازه‌ی خلیفه‌ی عباسی به قدرت رسید، اما موفقیت‌های او در سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی، موجب شد که خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای وی بفرستد. با این حال، پس از حمله‌ی یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان و سپس لشکرکشی ناموفق امیر صفاری به بغداد، روابط دو طرف به خصومت گرایید.

۲۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بنیاین گذاران برخی از سلسله‌های ایرانی مانند طاهریان و سامانیان با فرمان خلیفه‌ی عباسی به حکومت رسیدند. در مقابل، بنیان‌گذاران بسیاری از سلسله‌هایی که در این دوره روی کار آمدند، بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفتند. یعقوب لیث صفاری، بنیان‌گذار حکومت صفاریان، حسن بن زید، مؤسس حکومت علویان طبرستان و مرداویج برپاکننده‌ی سلسله‌ی زیاریان و پسران بویه که سلسله‌ی آل بویه را بنیان نهادند، از آن جمله بودند.

۲۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. محمود هم‌چون بسیاری از فرمانروایان هم‌عصر خود، از ابتدای تأسیس حکومت خود در پی کسب حمایت خلیفه‌ی عباسی برآمد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) محمود غزنوی کتابخانه‌ی مهم ری را به بهانه‌ی وجود کتاب‌های فلسفی به آتش کشید.
- ۳) محمود در شهر غزنه حکومتی مستقل تأسیس کرد که در تاریخ ایران به حکومت غزنویان مشهور است. وی سپس به تدریج بر تمامی نواحی خراسان و بخشی از قلمرو سامانیان سلطه یافت.
- ۴) محمود فرزند سبکتگین بود نه نوه‌ی او.

«بانک سوال موسسه یاوران دانش»

۳۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. حکومت سلجوقیان، به دنبال مرگ وزیر و پادشاه قدرتمند خود، یعنی خواجه نظام‌الملک و ملکشاه، در اثر اختلافات فراوان بر سر قدرت و جانشینی، دچار ضعف شد. هم‌چنین هجوم اقوام مهاجمی هم‌چون قراختاییان و غُزها منجر به از دست رفتن ماوراءالنهر و وارد آمدن آسیب‌ها و خسارت‌های فراوان به شهرها و روستاهای خراسان و دیگر مناطق ایران شد. به دنبال این حوادث، قلمرو سلجوقی در این بین امیران مختلف تقسیم شد و رقابت و کشمکش بر سر قدرت، حکومت سلجوقی را بیش از پیش تضعیف کرد. علاوه بر عوامل فوق، مبارزات اسماعیلیان در ایران و قدرت گرفتن اتابکان در نواحی زیر سلطه‌ی سلجوقیان نیز در ضعف و زوال این حکومت مؤثر بودند.

توجه: مورد «ج» مربوط به دلایل نارضایتی مردم از مسعود غزنوی است و مورد «د» نادرست است، زیرا سلجوقیان در جنگ دندانقان غزنویان را شکست دادند.

۳۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از عوامل شکست قادسیه، می‌توان به ناامیدی رستم فرخزاد (فرمانده‌ی سپاه ساسانی) از پیروزی، اختلافات داخلی ایرانیان، همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان اشاره کرد. ضمن آن‌که خبر پیروزی خیره‌کننده‌ی اعراب مسلمان بر رومیان در شام، موجب تقویت روحیه و انگیزه‌ی جنگاوران عرب در قادسیه شد.

۳۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. طغرل سرانجام به بغداد رفت و خلیفه‌ی عباسی را از تسلط آل‌بویه‌ی شیعه‌مذهب درآورد و خود را منجی خلافت معرفی کرد (۴۴۷ ق). خلیفه نیز حکومت ایران و عراق را به او بخشید و دستور داد که نام وی را در خطبه بخوانند و سکه به نام او زنند. خلیفه هم‌چنین لقب «سلطان رکن‌الدوله» را به طغرل داد.

۳۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دانش پزشکی ایران باستان از طریق مدرسه‌ی جندی‌شاپور به دوره‌ی اسلامی انتقال یافت و نخستین آثار مستقل پزشکی عصر اسلامی به دست استادان آن مدرسه نوشته شد. جرجیس بن جبرائیل (د پس از ۱۵۲ ق)، رئیس مدرسه‌ی جندی‌شاپور و پزشک پراوازه‌ی ایرانی به بغداد رفت و به دنبال او گروه دیگری از پزشکان آن مرکز علمی، راهی مرکز خلافت عباسی شدند.

۳۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خبر پیروزی خیره‌کننده‌ی اعراب مسلمان بر رومیان در شام، موجب تقویت روحیه و انگیزه‌ی جنگاوران عرب در قادسیه شد. پس از سقوط تیسفون، بقایای ارتش ساسانی در جولای گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند، اما شکست خوردند و بسیاری از آنان کشته شدند (۱۶ ق).

۳۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابونصر محمدبن محمد، معروف به فارابی، فیلسوف بزرگ ایرانی که از خراسان به بغداد رفت و سپس در دمشق سکونت گزید، فلسفه‌ی مشائی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه‌ی ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد. بررسی سایر گزینه‌ها: ۱ و ۳) درباره‌ی ابوعلی سینا به درستی بیان شده‌اند. ۲) فلسفه‌ی مشائی توسط ابوعلی سینا به اوج رسید.

۳۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. الف) محمود غزنوی به ری حمله کرد و کتابخانه‌ی مهم آن‌جا را به بهانه‌ی وجود کتاب‌های فلسفی، به آتش کشید. ب) سلطان محمد خوارزمشاه برای مقابله با عباسیان، یکی از سادات حسینی را به عنوان خلیفه اعلام کرد و به بغداد لشکر کشید. ج) پس از آن که عمرولیث صفاری در جنگ با امیر اسماعیل سامانی بود اسارت درآمد و به بغداد فرستاده شد، خلیفه ناجوانمردانه دستور به قتل او داد.

۳۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پس از آن‌که حکومت سلجوقی دچار ضعف و انحطاط شد، اتسز، حاکم خوارزم، ادعای استقلال کرد. جانشین او، تکش با شکست دادن طغرل سوم، آخرین سلطان سلجوقی، بر بخش وسیعی از ایران تسلط یافت.

۳۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عده‌ای از ایرانیان، زندگی ایرانیان باستان را با زندگی اعراب عصر جاهلیت مقایسه می‌کردند و به تحقیر قوم عرب می‌پرداختند. اینان به شعوبیان معروف شدند. جنبش شعوبی در دوره‌ی اول عباسیان نیز هم‌چنان در عراق فعال بود.

۳۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در سده‌های نخستین هجری، مساجد، مهم‌ترین مراکز آموزشی بودند.

۴۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در عصر سلجوقی، دیوان وزارت که وزیر در رأس آن قرار داشت، به شکوهمندی بی‌نظیری رسید. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) وزیر در منصب خود هیچ امنیتی نداشت و آنچه سبب تداوم کار وی می‌شد، اراده و خواست سلطان بود.
- ۳) اقدامات خواجه نظام‌الملک منجر به تقابل دو نیروی مخالف شد که در تاریخ ایران به نام تقابل اهل قلم (دیوان‌سالاران) و اهل شمشیر (نظامیان) معروف شد.
- ۴) این گزینه مربوط به نظام دیوانی غزنویان است.